

Dokumenta veids: POLITIKA
Dokumenta Nr.: KVS PL 12/4
Apstiprināšanas datums: 11.08.2026.
Protokollēmuma Nr.: VPL-26/32-9

VNĪ ENERGOPOLITIKA

1. MĒRĶIS

1.1. Valsts akciju sabiedrības „Valsts nekustamie īpašumi” energopolitikas mērķis ir samazināt energoresursu patēriņu VNĪ pārvaldītajos NĪ, uzlabojot energosniegumu un ieviešot enerģijas taupīšanas pasākumus.

1.2. Energopolitikas mērķu īstenošana veicina VNĪ konkurētspēju, dod ieguldījumu efektīvākā pieejamo enerģijas avotu pielietojumā, samazina siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisiju un mazina ietekmi uz vidi.

1.3. Energopolitika attiecas uz:

1.3.1. VNĪ apsaimniekojamajiem NĪ;

1.3.2. VNĪ saimniecisko darbību, t. sk. transportu, iepirkumiem, darbiniekiem, tehnisko aprīkojumu;

1.3.3. būvniecības projektēšanu un ieceres īstenošanu jaunbūvēm, atjaunojamām un pārbūvējamām ēkām;

1.3.4. VNĪ pārvaldāmajām ēkām, lai izpildītu ēku īpašniekam normatīvajos aktos noteiktos pienākumus.

1.4. Energopolitika nav attiecināma uz energosniegumu, kas atkarīgs no citiem lietotājiem (iestādēm un uzņēmumiem) un ko VNĪ nevar ietekmēt.

1.5. Energopolitikas mērķu rezultatīvie rādītāji noteikti VNĪ darbību regulējošos valsts līmeņa plānošanas dokumentos, VNĪ plānošanas dokumentos, VNĪ valdes lēmumos, VNĪ un tās struktūrvienību darba plānos.

2. DOKUMENTĀ LIETOTO TERMINU UN SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS

2.1. energopārvaldības komanda – Energopārvaldības sektors un pēc nepieciešamības citas struktūrvienības un to pārstāvji, kuru pienākumi vai uzdevumu izpilde nodrošina energopārvaldības sistēmas plānošanu, īstenošanu, iesaistīto personu izpratni, komunikāciju, dokumentēšanu, personāla un resursu vadību un snieguma vērtēšanu un uzlabošanu;

2.2. KVS – kvalitātes vadības sistēma;

2.3. NĪ – nekustamais(-ie) īpašums(-i);

2.4. standarts ISO 50001 – Latvijas standarts LVS EN ISO 50001:2019 „Energopārvaldības sistēmas. Prasības un lietošanas norādījumi (ISO 50001:2018)”;

2.5 VNĪ – valsts akciju sabiedrība „Valsts nekustamie īpašumi”.

3. ATBILDĪBA

3.1. VNĪ valde nodrošina augstāko vadību, demonstrējot līderību un apņemšanos energosnieguma nepārtrauktai uzlabošanai un energopārvaldības sistēmas efektivitātei, un atbild par:

3.1.1. energopolitikas pieņemšanu, energopolitikas mērķu un uzdevumu noteikšanu, ņemot vērā energosniegumu ilgtermiņa plānošanā;

3.1.2. rīcības (darbības) plānu pieņemšanu un ieviešanu;

3.1.3. energopolitikas ieviešanai nepieciešamās energopārvaldības sistēmas izveidi un pastāvīgu uzlabošanu, energopārvaldības sistēmā risināmo jomu un robežu noteikšanu;

3.1.4. energopārvaldības komandas izveidošanu un atbildīgo pārstāvju ar atbilstošām prasmēm un kompetenci norīkošanu;

3.1.5. nepieciešamo resursu (personāla un tā apmācības, tehnisko līdzekļu un finanšu) nodrošināšanu, lai izveidotu, īstenotu, uzturētu un uzlabotu energopārvaldības sistēmu un sasniegtu energosnieguma uzlabojumu;

3.1.6. komunikāciju par efektīvas energopārvaldības un atbilstības energopārvaldības sistēmas prasībām nozīmību;

3.1.7. regulāru energopolitikas rezultātu novērtēšanu.

3.2. Energopārvaldības komanda nodrošina:

- 3.2.1. energopārvaldības sistēmas uzturēšanu un nepārtrauktu uzlabošanu saskaņā ar standartu ISO 50001;
- 3.2.2. energopolitikas īstenošanu, mērķu un uzdevumu izpildi;
- 3.2.3. priekšlikumu sniegšanu VNĪ valdei par pasākumiem energosnieguma uzlabošanai, sasniedzamajiem rādītājiem un nepieciešamajiem resursiem;
- 3.2.4. energopārvaldības darbību plānošanu;
- 3.2.5. efektīvu energopārvaldības sistēmas uzraudzību;
- 3.2.6. iekšējo un ārējo komunikāciju efektīvai energopārvaldībai un sabiedrības informētību par energopolitiku, energopolitikas mērķiem, uzdevumiem un energosniegumu;
- 3.2.7. energopārvaldības sistēmas dokumentēšanu saskaņā ar standartu ISO 50001.

3.3. Energopārvaldības komandu vada NĪ apsaimniekošanas un tehniskās uzturēšanas pārvaldes NĪ tehniskās uzturēšanas daļas Energopārvaldības sektors.**3.4. VNĪ darbinieki:**

- 3.4.1. nodrošina pienākumu izpildi saskaņā ar energopolitikas mērķiem un uzdevumiem, augstākās vadības un energopārvaldības komandas norādījumiem;
- 3.4.2. informē energopārvaldības komandu par nepieciešamajiem resursiem vai šķēršļiem energosnieguma uzlabošanā vai sasniedzamo rādītāju sasniegšanā;
- 3.4.3. sniedz priekšlikumus energopārvaldības komandai par veicamajiem pasākumiem efektīvai energopolitikas īstenošanai;
- 3.4.4. ziņo energopārvaldības komandai par neatbilstībām energopārvaldības sistēmas īstenošanā.

4. APRAKSTS**4.1. Konteksta izpratne:**

Energopolitikas mērķu sasniegšanā VNĪ struktūrvienības un darbinieki atbilstoši atbildības sadalījumam:

- 4.1.1. nosaka un ņem vērā ārējos un iekšējos apstākļus, kuri ir būtiski un ietekmē spēju sasniegt iecerētos energopārvaldības sistēmas rezultātus un uzlabot energosniegumu;
- 4.1.2. nosaka ieinteresētās personas, kuras ir saistītas ar energosniegumu un energopārvaldības sistēmu, un identificē atbilstošas prasības ieinteresētajām personām;
- 4.1.3. nodrošina darbiniekiem piekļuvi piemērojamajām tiesiskajām un citām prasībām, kas saistītas ar energoefektivitāti, enerģijas lietojumu un enerģijas patēriņu;
- 4.1.4. nodrošina, ka tiesiskās un citas prasības attiecas uz energoefektivitāti, enerģijas lietojumu un enerģijas patēriņu un ka šīs prasības tiek ņemtas vērā;
- 4.1.5. regulāri pārskata atbilstību tiesiskajām un citām prasībām;
- 4.1.6. izveido, ievieš, uztur un nepārtraukti pilnveido energopārvaldības sistēmu, ietverot vajadzīgos procesus un to mijiedarbību un nepārtraukti uzlabojot energosniegumu.

4.2. Risku vadība:

Energopārvaldības riskus, iespējas un atbilstošas darbības, lai sniegtu pārlicēību, ka energopārvaldības sistēma var sasniegt plānotos rezultātus un energosnieguma uzlabojumu, samazinātu risku nevēlamo ietekmi, sasniegt nepārtrauktu energosnieguma uzlabošanu veic saskaņā ar politiku Nr. KVS PL 7 "Risku vadības politika" un vadības procesu Nr. KVS VP 2 "Risku vadības process". Risku vadības jomā iesaistītās puses rīkojas saskaņā ar politikā Nr. KVS PL 7 "Risku vadības politika" noteiktajiem pienākumiem un atbildību.

4.3. Darbību plānošana:

VNĪ plāno, īsteno un kontrolē ar būtisku enerģijas patēriņu saistītos procesus, kas vajadzīgi, lai izpildītu prasības un īstenotu energopolitikas mērķus un uzdevumus:

- 4.3.1. nosakot procesu, tostarp iekārtu, energopārvaldības sistēmu un enerģiju patērējošu procesu, efektīvas ekspluatācijas un uzturēšanas kritērijus;
- 4.3.2. nosakot prasības personām, kuras veic darbu organizācijas uzdevumā;
- 4.3.3. ieviešot iekārtu, aprīkojuma, energopārvaldības sistēmu un enerģiju patērējošu procesu ekspluatācijas un uzturēšanas kontroli un dokumentēšanu.

4.4. Kompetence un izpratne:

- 4.4.1. VNĪ nodrošina, ka darbinieki un apakšuzņēmēji, kuri ietekmē energosniegumu un energopārvaldības sistēmu, ir kompetenti, ar piemērotu izglītību, apmācību, prasmēm un pieredzi. Kompetences prasības darbiniekiem nosaka attiecīgās struktūrvienības vadītājs;

4.4.2. VNĪ nodrošina, ka darbinieki un apakšuzņēmēji, kuri ietekmē energosniegumu un energopārvaldības sistēmu, izprot energopolitiku, ieguvumus no energoefektivitātes uzlabošanas, aktivitāšu vai uzvedības ietekmi uz energosniegumu un sekas, kas izriet no neatbilstības energopārvaldības sistēmas prasībām;

4.4.3. energopārvaldības komanda identificē mācību nepieciešamību darbiniekiem, kuri saistīti ar būtisku enerģijas izmantošanu un energopārvaldības sistēmas darbības uzraudzību. Personāla vadības daļa nodrošina darbiniekiem identificēto mācību apguvi.

4.5. Komunikācija:

4.5.1. VNĪ nodrošina atbilstošu iekšēju komunikāciju un informētību, kā arī informē sabiedrību par VNĪ energopolitiku, energosniegumu un energopārvaldības sistēmu;

4.5.2. VNĪ nodrošina, ka jebkura persona, kas strādā VNĪ vai tās uzdevumā, var iesniegt komentārus vai ierosināt uzlabojumus par energopārvaldības sistēmu vai energosniegumu.

4.6. Dokumentēta informācija:

4.6.1. energopārvaldības sistēmu dokumentē elektroniski vai citā veidā, lai uzturētu energopolitiku, energopolitikas mērķus, uzdevumus, rīcības plānus, tehniskos un citus dokumentus un informāciju saskaņā ar standartu ISO 50001;

4.6.2. energopārvaldības komanda kontrolē energopārvaldības sistēmas dokumentus, lai uzturētu to atbilstību, aktualitāti, lietošanu un pieejamību.

4.7. Tehniskā projektēšana:

4.7.1. sagatavojot tehnisko dokumentāciju jaunam, pārveidojamam un renovējamam aprīkojumam, iekārtām, ēkām, sistēmām un procesiem, kas var būtiski ietekmēt to energosniegumu (energoefektivitāti), izvērtē energosnieguma (energoefektivitātes) uzlabošanas iespējas un darbības uzraudzību, ņemot vērā finansiālos un komerciālos apstākļus, veicamo darbību lietderību, tehnoloģiskās iespējas un ieinteresēto pušu viedokļus;

4.7.2. ja piemērojams, energosnieguma prasības un rādītājus iekļauj specifikācijā, projektā un iepirkuma dokumentācijā.

4.8. Iepirkumi:

Iepērkot produktus, iekārtas un pakalpojumus, kas patērē enerģiju un kam paredzama ietekme uz energosniegumu, nosaka un ņem vērā kritērijus energosnieguma novērtēšanai plānotajā vai paredzamajā ekspluatācijas laikā.

4.9. Energopārvaldības sistēmas un energosnieguma uzraudzība:

4.9.1. energopārvaldības sistēmas īstenošanai energopārvaldības komanda nosaka, ko mērīt, uzraudzīt un energosnieguma rādītājus; vērtē faktiskā enerģijas patēriņa vai energosnieguma izmaiņas attiecībā pret plānoto; nosaka metodes un termiņus uzraudzībai un vērtēšanai;

4.9.2. energopārvaldības komanda izmeklē un dokumentē būtiskas novirzes energosniegumā un reaģē uz tām;

4.9.3. darbību kontroles pasākumus nodrošina par attiecīgajām darbībām atbildīgie vai to nozīmētas personas. Darbību kontroles pasākumus iekļauj VNĪ vai tās struktūrvienību darba plānos pēc nepieciešamības;

4.9.4. mērījumu vajadzības pārskata pēc nepieciešamības.

4.10. Energopārskats:

Energopārvaldības komanda reizi gadā VNĪ valdes noteiktajā termiņā sagatavo energopārskatu (energonovērtējumu), kurā:

4.10.1. pamatojoties uz mērījumiem un citiem datiem, analizē un novērtē līdzšinējo un pašreizējo enerģijas izmantojumu un patēriņu pa enerģijas veidiem, būtiskos mainīgos, kas ietekmē patēriņu, nosaka energosniegumu, salīdzinot to laika posmos pret bāzes vai atsauces rādītājiem;

4.10.2. identificē personas, kas ietekmē būtisku enerģijas patēriņu;

4.10.3. nosaka iespējas un prioritātes energosnieguma uzlabošanai;

4.10.4. prognozē nākotnes enerģijas izlietojumu un energopatēriņu.

4.11. Atbilstība tiesību aktu un citām prasībām:

Energopārvaldības komanda nodrošina ar enerģijas izmantošanu un patēriņu saistīto darbību atbilstību normatīvo aktu un citām prasībām un konstatēto neatbilstību novēršanu, pastāvīgi seko izmaiņām normatīvajos aktos, tās ievēro un nepieciešamības gadījumā ierosina izmaiņas energopārvaldības sistēmas dokumentos.

4.12. Iekšējais audits:

4.12.1. plānotajos intervālos Korporatīvās vadības un stratēģijas daļa veic energopārvaldības sistēmas iekšējos auditus, lai iegūtu informāciju, vai sistēma uzlabo energosniegumu, atbilst VNĪ energopolitikai, mērķiem, energouzdevumiem, standarta ISO 50001 prasībām, ir efektīva un uzturēta;

4.12.2. energopārvaldības sistēmas iekšējā audita plānu un grafiku izstrādā, ņemot vērā auditējamo procesu un sfēru statusu un svarīgumu, kā arī iepriekšējo auditu rezultātus. Energopārvaldības sistēmas iekšējā audita veicēja izvēlē un audita veikšanā nodrošina audita procesa objektivitāti un neitralitāti;

4.12.3. par energopārvaldības sistēmas iekšējā audita rezultātiem Korporatīvās vadības un stratēģijas daļa ziņo VNĪ valdei.

4.13. Neatbilstība un korektīvas darbības:

Kad tiek identificēta neatbilstība, uz to reaģē un novērš tās sekas un cēloņus, lai neatbilstība neatkārtotos vai nenotiktu citur. Neatbilstības un korektīvās darbības dokumentē.

4.14. Pastāvīga uzlabošana:

Energopārvaldības komanda nepārtraukti uzlabo energopārvaldības sistēmas piemērotību, atbilstību un efektivitāti. Organizācija demonstrē nepārtrauktu energosnieguma uzlabojumu.

4.15. Energopārvaldības sistēmas vadības pārskats:

4.15.1. augstākā vadība reizi gadā pārskata energopārvaldības sistēmu, lai nodrošinātu tās nepārtrauktu piemērotību, atbilstību, efektivitāti un saskaņu ar organizācijas stratēģisko virzību;

4.15.2. sistēmas vadības pārskatos izskata iepriekšējos pārskatos noteikto rīcību statusu, energopārvaldības sistēmas apstākļu izmaiņas, riskus un iespējas, energopārvaldības sistēmas sniegumu, energopolitikas izmaiņas;

4.15.3. energopārvaldības sistēmas vadības pārskata rezultātos ietver lēmumus par pastāvīgas uzlabošanas iespējām un energopārvaldības sistēmas izmaiņu nepieciešamību.

4.16. Energopārvaldības sistēmas shēmas saskaņā ar standartu ISO 50001

Energopārvaldības sistēmas nepārtrauktas uzlabošanas cikla metodes shēma (standarta ISO 50001 0.3. punkts un 1. attēls)

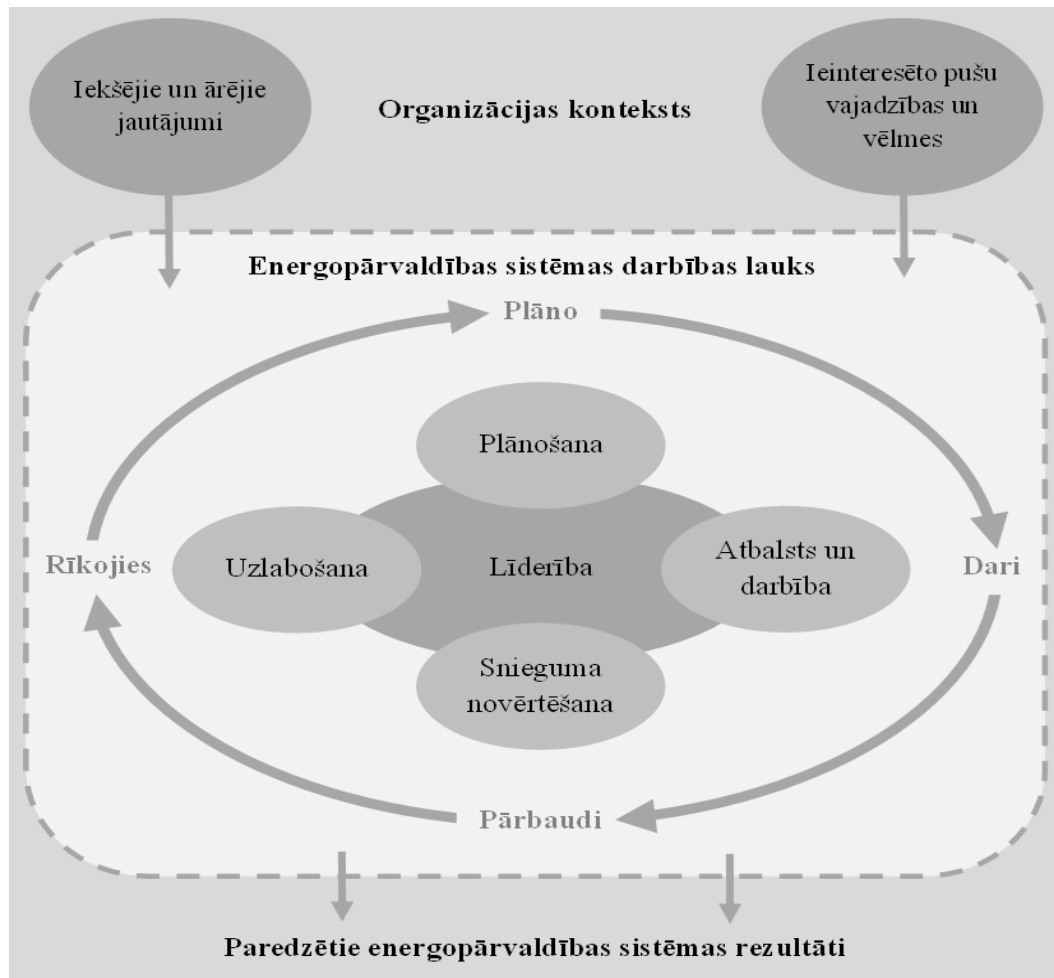
Standartā ISO 50001 aprakstītās energopārvaldības sistēmas pamatā ir nepārtrauktas uzlabošanas cikla “Plāno – dari – pārbaudi – rīkojies” (PDPR) metode. Energopārvaldības kontekstā PDPR metodi izklāsta šādi:

P – plāno: izproti organizācijas darbības kontekstu, izveido energopolitiku un energopārvaldības komandu, apsver rīcību risku novēršanai un iespēju izmantošanai, veic energonovērtējumu, identificē nozīmīga enerģijas patēriņa jomas un izveido energosnieguma rādītājus, bāzes energopatēriņu, energo mērķus, uzdevumus, kā arī rīcības plānus, kas nepieciešami tādu rezultātu sasniegšanai, kas uzlabos energosniegumu saskaņā ar uzņēmuma energopolitiku;

D – dari: ievieš rīcības plānus, kontrolē darbības un uzturēšanu, komunicē, nodrošinot kompetenci un ņemot vērā energosniegumu projektēšanā un iepirkumos;

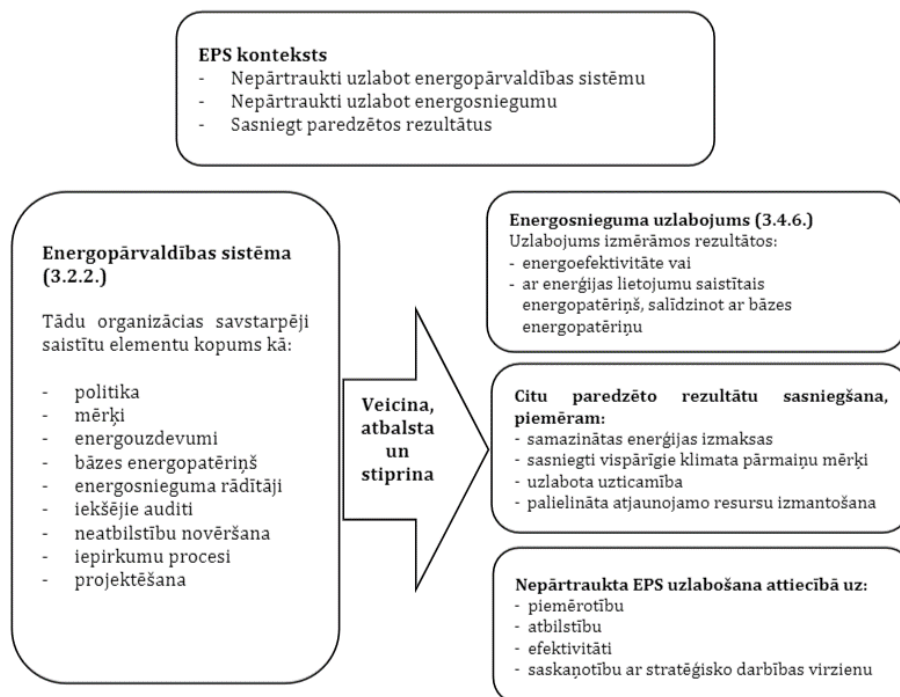
P – pārbaudi: uzraugi, mēri, analizē, izvērtē, auditē un sagatavo vadības pārskatus par energosniegumu un energopārvaldības sistēmu;

R – rīkojies: veic darbības, lai novērstu neatbilstības un nepārtraukti uzlabotu energosniegumu un energopārvaldības sistēmu.

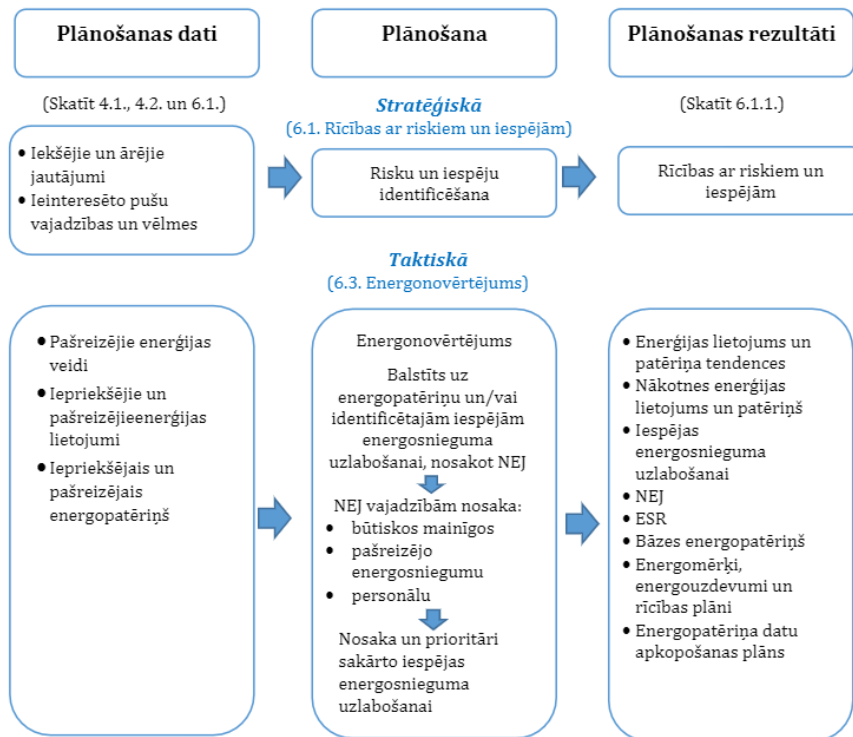

1. att. Plāno - dari - pārbaudi – rīkojies.

Saistība starp energosniegumu un energopārvaldības sistēmu (standarta ISO 50001 A.2. punkts un A.1. attēls)

A.1. attēls. Saistība starp energosniegumu un EPS.

Energoplānošanas procesa shēma (standarta ISO 50001 A.6. punkts un A.2. attēls)**A.2. attēls. Energoplānošanas process.**

Informācija šajā shēmā nav pilnīga. Var būt cita informācija, kas specifiska uzņēmumam vai konkrētiem apstākļiem.
NEJ – nozīmīga enerģijas patēriņa joma, ESR – energosnieguma rādītājs

Valdes priekšsēdētājs
Valdes locekle
Valdes loceklis

Renārs Griškevičs
Jeļena Gavrilova
Andris Vārna